

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris Rechtsbescherming
De heer dr. T.H.D. Struycken
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 1 oktober 2024

betreft Nadere vragen over toezegging Juridische acties belangenorganisaties

ons kenmerk 173366.02U

Geachte heer Struycken,

De leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid hebben in haar commissievergadering van 24 september 2024 kennisgenomen van de brief van 18 juni 2024 met antwoorden op de vragen over toezegging T03473 *Juridische acties belangenorganisaties*.¹ De leden van de fractie van de **SGP** hebben naar aanleiding daarvan nog enkele vervolgvragen. De leden van de fracties van de BBB en JA21 sluiten zich aan bij de vragen.

De leden van de fractie van de SGP lezen in de Tweede Kamerbrief van 17 april 2023² dat belangenorganisaties dienen te voldoen aan de vereisten die zijn neergelegd in artikel 3:305a BW en dat daarin al eisen worden gesteld aan de representativiteit van belangenorganisaties, bijvoorbeeld als het gaat om een beperkt financieel belang bij de ingestelde vordering. De leden vragen zich af of in de praktijk juridische procedures door sommige maatschappelijke partijen worden benut om tot een zo hoog mogelijke dwangsombetaling te komen. Acht u het aannemelijk dat belangenorganisaties, of zij ideëel van aard zijn of niet, evenzeer door het starten van juridische procedures trachten een bepaald financieel voordeel te behalen?

Daarnaast lezen de leden van de fractie van de SGP lezen in de Tweede Kamerbrief van 16 januari 2024³ het volgende: 'Het collectief actierecht is een instrument om te komen tot handhaving van in wetten en verdragen aan personen toegekende materiële rechten. Het instrument scheidt zelf geen materieelrechtelijke aanspraken.'. In de brief wordt verwezen naar het primaat van de wetgever om rechtsnormen te codificeren en dat rechterlijke uitspraken niet het materiële recht moeten (kunnen) wijzigen. De leden van de SGP-fractie zien hier een discrepantie met de huidige praxis. Wat de leden betreft kunnen vorderingen van ideële organisaties ook gaan om wettelijke normen die niet aan personen of organisaties zijn toegekend. Zo ging het in de Urgenda-zaak om een wettelijke norm die een politiek besluit betrof, en niet een wettelijke norm die een materieel recht bevat. Hoe kan deze discrepantie met de huidige praxis worden weggenomen? Op welke wijze wordt op dit moment

¹ Kamerstukken I 2023/24, 35925 VI, AN.

² Kamerstukken II 2022/23, 36169, nr. 39.

³ Kamerstukken II 2023/24, 36169, nr. 40.

datum 1 oktober 2024

ons kenmerk 173366.02U

blad 2

getoetst of een belang waarvoor een ideële belangenorganisatie opkomt daadwerkelijk 'rechtens te beschermen' of een 'aan personen toegekend materieel recht' is? Bent u het met de leden eens dat de ontvankelijkheid van een belanghebbende mede moet worden getoetst aan de aard van de vordering, en dat, indien een vordering wordt ingesteld op grond van een wettelijke norm die niet een aan personen toegekend materieel recht bevat, de betreffende indiener van rechtswege niet ontvankelijk is?

Binnen de democratische rechtsstaat gelden waarborgen voor alle staatsburgers met betrekking tot de totstandkoming van wetgeving. Politieke besluiten die als norm in de wet worden vastgelegd, maar niet een aan personen toegekend materieel recht bevat, moeten, wat de leden van de fractie van de SGP betreft, terughoudend door de rechter worden getoetst. Kunt u, indien toch door een persoon of belangenorganisatie wordt verzocht om een nieuwe wettelijke norm die niet een aan de indiener toegekend materieel recht bevat, aangeven of in een dergelijke juridische procedure dezelfde democratische waarborgen gelden als bij de totstandbrenging van de wettelijke norm door de wetgevende macht? Op welke wijze zijn de belangen van burgers die niet bij de juridische procedure zijn betrokken op democratische wijze afgewogen bij rechterlijke uitspraken die een politiek besluit bevatten?

Verder vragen de leden van de SGP-fractie zich af of u bereid bent om te onderzoeken hoe juridisch kan worden verankerd dat de rechtsprekende macht niet zelf een nieuwe norm, niet zijnde een aan personen toegekend materieel recht, stelt.

- Bijvoorbeeld door vorderingen op grond van een wettelijke norm die niet een aan personen toegekend materieel recht bevat van rechtswege niet ontvankelijk te verklaren, of;
- een expliciete opdracht in de wet te stellen dat, indien de rechtsprekende macht het wenselijk acht dat wel een nieuwe norm wordt gesteld, dit tenminste terug te leggen bij de wetgevende macht;

De leden vragen zich tot slot af of u bereid bent om de vraag hoe andere landen omgaan met vorderingen van ideële belangenorganisaties op grond van wettelijke normen die niet een aan personen toegekend materieel recht bevatten, mee te nemen in het onderzoek naar aanleiding van de evaluatie van de WAMCA.

De leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid zien uw reactie – bij voorkeur binnen vier weken – met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

Mr. B.O. Dittrich

Voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid